

**POROZUMIENIE EUROPEJSKIE W SPRAWIE OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W
POSTĘPOWANIU PRZED EUROPEJSKIM TRYBUNAŁEM PRAW CZŁOWIEKA**

tłumaczenie

Państwa członkowskie Rady Europy, Sygnatariusze niniejszego Porozumienia,

mając na uwadze Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwaną dalej „Konwencją”);

powołując się na Porozumienie Europejskie w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejską Komisją i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzone w Londynie dnia 6 maja 1969 r.;

mając na uwadze Protokół nr 11 do Konwencji, dotyczący przekształcenia mechanizmu kontrolnego ustanowionego przez Konwencję, sporządzony w Strasburgu dnia 11 maja 1994 r. (zwany dalej „Protokołem nr 11 do Konwencji”), który ustanawia stały Europejski Trybunał Praw Człowieka (zwany dalej „Trybunałem”) w miejsce Europejskiej Komisji i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

zważywszy, w świetle tej zmiany, iż wskazane jest, dla pełniejszego urzeczywistnienia celów Konwencji, aby osoby biorące udział w postępowaniach przed Trybunałem miały przyznane pewne przywileje i ułatwienia w drodze nowego porozumienia, Porozumienia Europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (zwanego dalej „niniejszym Porozumieniem”),

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

- 1 Osobami, do których niniejsze Porozumienie ma zastosowanie, są:
 - a) wszelkie osoby uczestniczące w postępowaniu wszczętym przed Trybunałem jako strony, ich przedstawiciele i doradcy;
 - b) świadkowie i biegli wezwani przez Trybunał oraz inne osoby wezwane przez Przewodniczącego Trybunału do uczestnictwa w postępowaniu.
- 2 Do celów niniejszego Porozumienia, wyrażenie „Trybunał” obejmuje komitety, izby, skład Wielkiej Izby, Wielką Izbę oraz sędziów. Wyrażenie „uczestnictwo w postępowaniu” obejmuje przekazywanie informacji w celu wniesienia skargi przeciwko Państwu Stronie Konwencji.
- 3 Jeżeli w trakcie wykonywania przez Komitet Ministrów swoich funkcji na podstawie artykułu 46 ustęp 2 Konwencji, jakakolwiek osoba wymieniona w ustępie 1 powyżej zostanie wezwana do stawienia przed, lub do złożenia pisemnych oświadczeń Komitetowi Ministrów, postanowienia niniejszego Porozumienia będą miały wobec niej zastosowanie.

Artykuł 2

- 1 Osoby wymienione w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia będą korzystały z immunitetu procesowego w zakresie oświadczeń składanych zarówno ustnie jak i na piśmie, oraz dokumentów i innych dowodów, przedkładanych przez nie Trybunałowi.

- 2 Immunitet ten nie ma zastosowania w przypadkach przekazywania poza Trybunałem jakichkolwiek oświadczeń, dokumentów lub dowodów przedkładanych Trybunałowi.

Artykuł 3

- 1 Umawiające się Strony przestrzegają prawa osób określonych w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia do swobodnej korespondencji z Trybunałem.
- 2 W odniesieniu do osób pozbawionych wolności, wykonywanie tego prawa będzie oznaczać w szczególności, że:
 - a ich korespondencja będzie wysyłana i doręczana bez nieuzasadnionej zwłoki i bez wprowadzania w niej zmian;
 - b osoby takie nie będą poddane środkom dyscyplinarnym w jakiejkolwiek formie z powodu przesłania do Trybunału we właściwym trybie jakiejkolwiek informacji;
 - c osoby takie będą miały prawo korespondować i konsultować się, w sposób uniemożliwiający zapoznanie się osobom trzecim z treścią rozmowy, z prawnikiem uprawnionym do występowania przed sądami kraju, w którym są zatrzymane, w zakresie skargi skierowanej do Trybunału lub jakiegokolwiek postępowania z niej wynikającego.
- 3 Stosowanie poprzednich ustępów odbywać się będzie bez ingerencji władz publicznych, z wyjątkiem przewidzianych prawem i niezbędnych w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa narodowego, w celu wykrycia lub ścigania przestępstwa lub dla ochrony zdrowia.

Artykuł 4

- 1
 - a Umawiające się Strony zobowiązują się nie utrudniać swobody poruszania się i podróżowania w celu uczestniczenia w postępowaniu przed Trybunałem, oraz powrotu, osobom określonym w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia.
 - b Swoboda poruszania się i podróżowania nie będzie podlegać jakimkolwiek ograniczeniom z wyjątkiem zgodnych z prawem i niezbędnych w społeczeństwie demokratycznym, w interesie bezpieczeństwa narodowego lub publicznego, dla utrzymania porządku publicznego, dla przeciwdziałania przestępczości, dla ochrony zdrowia lub moralności lub dla ochrony praw i wolności osób trzecich.
- 2
 - a Osoby takie nie będą, w państwach tranzytu oraz w państwie, w którym będzie toczyć się postępowanie, ścigane lub zatrzymane ani poddane jakimkolwiek innym ograniczeniom ich wolności osobistej w odniesieniu do czynów popełnionych lub wyroków wydanych przed rozpoczęciem podróży.
 - b Każda Umawiająca się Strona, w czasie podpisania, ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia niniejszego Porozumienia, może oświadczyć, iż postanowienia niniejszego ustępu nie będą miały zastosowania do jej obywateli. Oświadczenie takie może zostać cofnięte w każdym czasie, w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

- 3 Umawiające się Strony zobowiązują się zezwolić na powrót na ich terytorium każdej osobie, która rozpoczęła z niego podróż.
- 4 Postanowienia ustępów 1 i 2 niniejszego artykułu przestaną mieć zastosowanie w przypadkach, w których osoba zainteresowana miała przez okres piętnastu kolejnych dni od dnia, w którym jej obecność nie była już dłużej wymagana przez Trybunał, możliwość powrotu do kraju, z którego rozpoczęła podróż.
- 5 W przypadku jakiegokolwiek sprzeczności między obowiązkami Umawiającej się Strony, wynikającymi z ustępu 2 niniejszego artykułu, a obowiązkami wynikającymi z konwencji Rady Europy lub traktatu o ekstradycji lub innego traktatu dotyczącego wzajemnej pomocy w sprawach karnych z innymi Umawiającymi się Stronami, postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu będą miały pierwszeństwo.

Artykuł 5

- 1 Immunitety i ułatwienia są przyznawane osobom określonym w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia wyłącznie w celu zapewnienia im wolności wypowiedzania się oraz niezależności niezbędnej do wypełniania ich funkcji, zadań i obowiązków, lub wykonywania swoich praw w odniesieniu do Trybunału.
- 2
 - a Jedynie Trybunał będzie właściwy do uchylenia, w całości lub w części, immunitetu przewidzianego w artykule 2 ustęp 1 niniejszego Porozumienia; Trybunał ma nie tylko prawo, ale również obowiązek uchylić immunitet w każdym przypadku, w którym, w jego ocenie, immunitet taki utrudniałby wymierzenie sprawiedliwości, a jego uchylenie, w całości lub w części, nie byłoby sprzeczne z celem określonym w ustępie 1 niniejszego artykułu.
 - b Immunitet może zostać uchylony przez Trybunał z urzędu albo na wniosek każdej Umawiającej się Strony lub każdej zainteresowanej osoby.
 - c Do decyzji uchylającej immunitet lub odmawiającej jego uchylenia dołączone będzie uzasadnienie.
- 3 Jeżeli Umawiająca się Strona zaświadczy, że uchylenie immunitetu przewidzianego w artykule 2 ustęp 1 niniejszego Porozumienia jest niezbędne do celów postępowania w sprawie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu, Trybunał uchyli immunitet w zakresie określonym w zaświadczeniu.
- 4 W razie wykrycia faktu, który mógłby, ze względu na swoją istotę, mieć rozstrzygający wpływ na decyzję odmawiającą uchylenia immunitetu, a który w momencie podejmowania takiej decyzji nie był znany wnioskodawcy, wnioskodawca może przedłożyć nowy wniosek do Trybunału.

Artykuł 6

Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie interpretowane jako ograniczające lub uchylające jakiegokolwiek zobowiązanie przyjęte przez Umawiające się Strony na podstawie Konwencji lub jej protokołów.

Artykuł 7

- 1 Niniejsze Porozumienie jest otwarte do podpisu Państw członkowskich Rady Europy, które mogą wyrazić swą zgodę na związanie się nim przez:
 - a podpisanie bez zastrzeżenia ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia; lub
 - b podpisanie z zastrzeżeniem ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia i następnie ratyfikowanie, przyjęcie lub zatwierdzenie.
- 2 Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 8

- 1 Niniejsze Porozumienie wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu jednego miesiąca od dnia, w którym dziesięć Państw Członkowskich Rady Europy wyraziło swoją zgodę na związanie się tym Porozumieniem zgodnie z postanowieniami artykułu 7 albo w dniu wejścia w życie Protokołu nr 11 do Konwencji, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza.
- 2 Wobec każdego Państwa Członkowskiego, które w terminie późniejszym wyrazi swoją zgodę na związanie się nim, niniejsze Porozumienie wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu jednego miesiąca od dnia podpisania lub złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 9

- 1 Każde Umawiające się Państwo może w czasie składania swego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia lub w jakimkolwiek terminie późniejszym, rozszerzyć stosowanie niniejszego Porozumienia, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy, na jakiegokolwiek terytorium lub terytoria wymienione w tym oświadczeniu, za których stosunki międzynarodowe jest odpowiedzialne lub w których imieniu może zaciągać zobowiązania.
- 2 Niniejsze Porozumienie wejdzie w życie w odniesieniu do każdego terytorium lub terytoriów wymienionych w oświadczeniu złożonym zgodnie z ustępem 1, pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie jednego miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia przez Sekretarza Generalnego.
- 3 Każde oświadczenie złożone zgodnie z ustępem 1 może, w odniesieniu do każdego terytorium wymienionego w takim oświadczeniu, zostać wycofane zgodnie z procedurą przewidzianą dla wypowiedzenia w artykule 10 niniejszego Porozumienia.

Artykuł 10

- 1 Niniejsze Porozumienie będzie obowiązywać przez czas nieokreślony.
- 2 Każda Umawiająca się Strona może wypowiedzieć niniejsze Porozumienie, w zakresie w jakim ono jej dotyczy, w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

- 3 Wypowiedzenie takie stanie się skuteczne po sześciu miesiącach od dnia otrzymania przez Sekretarza Generalnego takiej notyfikacji. Wypowiedzenie takie nie będzie zwalniać zainteresowanych Umawiających się Stron od jakiegokolwiek zobowiązania, które mogło powstać na podstawie niniejszego Porozumienia w odniesieniu do jakiegokolwiek osoby wymienionej w artykule 1 ustęp 1.

Artykuł 11

Sekretarz Generalny Rady Europy powiadomi w drodze notyfikacji Państwa Członkowskie Rady o:

- a każdym podpisaniu;
- b złożeniu każdego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- c każdej dacie wejścia w życie niniejszego Porozumienia zgodnie z jego artykułami 8 i 9;
- d każdym innym akcie, notyfikacji lub powiadomieniu odnoszącym się do niniejszego Porozumienia.

W dowód czego niżej podpisani, będąc w tym celu należycie upoważnieni, podpisali niniejsze Porozumienie.

Sporządzono w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r. w językach angielskim i francuskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy przekaże jego uwierzytelnione kopie każdemu Państwu Członkowskiemu Rady Europy.